

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE

ANALITIČKI BILTEN

GODINA XXIII.

BROJ **1**

ZAGREB

2021.

Nakladnik:

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE
Radnička cesta 1, Zagreb

Telefon - centrala: (01) 612 60 00

Telefon uredništvo: (01) 612 60 90

Telefax: (01) 612 6038

Elektronička pošta: analiticki.bilten@hzz.hr

Internetske stranice: <http://www.hzz.hr/>

Za nakladnika:

Ante Lončar
ravnatelj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Urednik:

Darko Oračić

Izlazi četiri puta godišnje

ISSN 1849-3386

SADRŽAJ

- 1 Razina i kretanje stope zaposlenosti
u nekim europskim zemljama 4**

- 2 Relativna razina plaća prema spolu
u nekim europskim zemljama 27**

1 Razina i kretanje stope zaposlenosti u nekim europskim zemljama

1.1 Stopa ukupne zaposlenosti

Glavni pokazatelj stanja na tržištu rada u Europskoj uniji je stopa zaposlenosti. Stopa zaposlenosti je udio zaposlenih u stanovništvu. U Europskoj se uniji promatra udio zaposlenih u stanovništvu u dobi od 20 do 64 godine. U tablici je prikazana stopa zaposlenosti u zemljama članicama Europske unije i nekim drugim europskim zemljama od 2017. do 2020. godine. Budući da je 2020. godinu obilježila poznata epidemiološka pojava, nije uputno praviti međunarodne usporedbe razine navedenog pokazatelja, ali njegove promjene mogu biti od analitičkog interesa. Ako se promatra promjena u 2020. godini s obzirom na prethodnu godinu, može se uočiti da se stopa zaposlenosti smanjila u velikoj većini zemalja. Hrvatska je jedna od malobrojnih zemalja u kojima je zabilježeno povećanje, doduše nezatno.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		68,5	69,7	70,5	70,0
Bugarska		71,3	72,4	75,0	73,4
Češka		78,5	79,9	80,3	79,7
Danska		76,6	77,5	78,3	77,8
Njemačka		79,2	79,9	80,6	80,0
Estonija		78,7	79,5	80,2	78,8
Irska		73,0	74,1	75,1	73,4
Grčka		57,8	59,5	61,2	61,1
Španjolska		65,5	67,0	68,0	65,7
Francuska		70,6	71,3	71,6	71,4
Hrvatska		63,6	65,2	66,7	66,9
Italija		62,3	63,0	63,5	62,6
Cipar		70,8	73,9	75,7	74,9
Latvija		74,8	76,8	77,4	77,0
Litva		76,0	77,8	78,2	76,7
Luksemburg		71,5	72,1	72,8	72,1
Mađarska		73,3	74,4	75,3	75,0
Malta		73,0	75,5	76,8	77,4
Nizozemska		78,0	79,2	80,1	80,0
Austrija		75,4	76,2	76,8	75,5
Poljska		70,9	72,2	73,0	73,6
Portugal		73,4	75,4	76,1	74,7
Rumunjska		68,8	69,9	70,9	70,8
Slovenija		73,4	75,4	76,4	75,6
Slovačka		71,1	72,4	73,4	72,5
Finska		74,2	76,3	77,2	76,5

Tablica 1.1

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 64 godine

Švedska	81,8	82,4	82,1	80,8
Island	87,6	86,5	85,9	82,3
Norveška	78,3	79,2	79,5	78,8
Švicarska	82,1	82,5	82,9	82,5
UK	78,2	78,7	79,3	-
Crna Gora	58,2	59,8	60,8	-
Sjeverna Makedonija	54,8	56,1	59,2	59,1
Srbija	61,4	63,1	65,2	65,9
Turska	55,3	55,6	53,8	51,0

Izvor: Eurostat. Napomena: Poredak zemalja odražava Eurostatov abecedni poredak prema nazivima zemalja na njihovim jezicima. Ista napomena vrijedi i za ostale tablice.

1.2 Stopa zaposlenosti prema dobi i spolu

Budući da stanovništvo u dobi od 20 do 64 godine obuhvaća i mlade osobe od kojih mnoge još uvijek pohađaju obrazovanje, te da na zaposlenost starijih osoba djeluje mogućnost prijevremenog umirovljenja, stopa zaposlenosti osoba srednje dobi prikladniji je pokazatelj stanja na tržištu rada. Osim toga, na vrijednost stope zaposlenosti stanovništva srednje dobi ne utječe udio starijih osoba u ukupnom stanovništvu. Stoga je u sljedećoj tablici prikazana stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godine.

Kada se promatra stanovništvo srednje dobi, stopa zaposlenosti se u 2020 godini smanjila u velikoj većini promatranih zemalja. U Hrvatskoj se, međutim, nije promijenila. Izostanak promjene stope zaposlenosti stanovništva srednje dobi stoji u skladu s malom promjenom stope zaposlenosti šire dobne skupine koja je prethodno spomenuta.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		79,5	80,4	80,8	80,3
Bugarska		79,4	80,1	82,3	80,5
Češka		86,7	87,5	87,4	86,5
Danska		81,4	82,2	82,6	82,1
Njemačka		84,2	84,9	85,4	85,1
Estonija		83,9	84,2	84,3	83,0
Irska		78,0	79,2	80,1	78,7
Grčka		67,4	68,9	70,8	70,4
Španjolska		73,2	74,7	75,8	73,1
Francuska		80,0	80,5	80,9	80,8
Hrvatska		74,9	77,0	78,3	78,3
Italija		69,4	69,8	70,5	69,6
Cipar		78,4	80,4	82,6	81,6
Latvija		81,2	82,7	83,1	82,2
Litva		83,3	84,6	85,1	83,7
Luksemburg		83,7	83,9	84,3	84,0

Tablica 1.2.1

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godine

Mađarska	83,7	84,1	84,4	82,9
Malta	81,8	83,6	84,5	85,1
Nizozemska	83,5	84,6	85,2	85,1
Austrija	84,1	84,6	85,3	83,9
Poljska	81,4	82,4	82,9	83,3
Portugal	82,5	84,3	85,2	84,2
Rumunjska	79,9	80,6	81,4	80,6
Slovenija	86,1	87,5	88,6	88,1
Slovačka	80,0	81,2	82,0	80,6
Finska	80,6	82,5	83,2	82,4
Švedska	86,3	86,6	86,4	85,0
Island	89,8	89,1	88,4	84,6
Norveška	82,4	83,3	83,6	82,7
Švicarska	86,2	86,7	87,5	87,0
UK	83,8	84,3	84,8	-
Crna Gora	66,3	67,4	67,1	-
Sjeverna Makedonija	62,7	63,9	66,8	66,6
Srbija	71,3	73,1	74,5	74,8
Turska	61,1	61,4	59,8	57,4

Izvor: Eurostat.

U nastavku je prikazana stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi prema spolu. Kada je riječ o muškom stanovništvu u 2020. godini u usporedbi s prethodnom, stopa zaposlenosti se u velikoj većini promatranih zemalja smanjila dok se u Hrvatskoj neznatno povećala.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		84,4	84,5	84,7	84,2
Bugarska		82,8	83,5	86,0	84,4
Češka		93,7	94,4	94,5	93,8
Danska		85,0	85,9	86,3	85,8
Njemačka		88,4	89,0	89,6	88,3
Estonija		88,5	89,5	89,6	87,5
Irska		84,5	85,7	86,7	85,3
Grčka		77,5	79,6	80,8	79,7
Španjolska		79,2	80,8	81,6	78,8
Francuska		85,0	85,2	85,2	85,0
Hrvatska		78,7	80,4	81,7	82,0
Italija		79,9	80,3	80,8	80,1
Cipar		83,6	86,2	88,4	87,1
Latvija		83,5	84,6	85,2	83,8
Litva		83,1	85,2	85,4	84,0
Luksemburg		87,4	88,0	88,6	88,0
Mađarska		90,1	90,4	90,8	89,8
Malta		93,2	93,6	93,9	92,8
Nizozemska		88,4	89,2	89,3	89,0

Tablica 1.2.2

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine

Austrija	87,2	87,8	88,5	86,9
Poljska	87,3	88,1	89,2	89,7
Portugal	85,6	87,5	88,1	86,7
Rumunjska	87,6	88,7	89,7	89,3
Slovenija	88,5	90,0	90,9	90,4
Slovačka	86,3	87,9	88,3	86,9
Finska	83,3	85,3	85,6	84,7
Švedska	88,5	88,8	89,0	87,7
Island	92,5	91,6	91,1	87,3
Norveška	84,3	85,7	85,9	84,9
Švicarska	91,1	91,5	92,0	91,4
UK	89,6	89,8	90,2	-
Crna Gora	73,5	74,5	73,6	-
Sjeverna Makedonija	73,2	74,0	76,5	75,1
Srbija	76,8	79,1	79,9	80,4
Turska	83,8	83,6	81,1	78,5

Izvor: Eurostat.

Što se tiče ženskog stanovništva srednje dobi, stopa se zaposlenosti u 2020. godini smanjila u velikoj većini promatranih zemalja. Hrvatska u tom pogledu nije izuzetak, ali smanjenje stope zaposlenosti te skupine bilo je neznatno. Mala promjena stope zaposlenosti žena, dakle, poništena je malom promjenom stope zaposlenosti muškaraca u suprotnom smjeru, tako da je stopa zaposlenosti ukupnog stanovništva srednje dobi ostala nepromijenjena.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		74,6	76,2	76,8	76,4
Bugarska		75,8	76,5	78,3	76,4
Češka		79,3	80,1	80,0	78,8
Danska		77,7	78,5	78,8	78,3
Njemačka		80,0	80,6	81,1	81,8
Estonija		79,2	78,7	78,7	78,3
Irska		71,7	72,9	73,6	72,2
Grčka		57,2	58,2	60,8	61,1
Španjolska		67,1	68,6	69,9	67,4
Francuska		75,2	76,1	76,8	76,7
Hrvatska		71,1	73,5	74,9	74,5
Italija		59,0	59,4	60,1	59,1
Cipar		73,5	75,0	77,1	76,5
Latvija		79,0	80,7	81,0	80,6
Litva		83,6	84,1	84,8	83,4
Luksemburg		79,8	79,7	79,9	80,0
Mađarska		77,2	77,7	78,0	75,9
Malta		69,5	72,5	73,7	76,1
Nizozemska		78,6	79,9	81,1	81,2
Austrija		81,0	81,3	82,1	80,8

Tablica 1.2.3

Stopa zaposlenosti ženskog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine

Poljska	75,3	76,5	76,4	76,7
Portugal	79,7	81,4	82,5	81,8
Rumunjska	71,8	72,1	72,7	71,4
Slovenija	83,5	84,8	86,1	85,6
Slovačka	73,4	74,4	75,4	74,0
Finska	77,9	79,5	80,7	80,0
Švedska	84,1	84,2	83,7	82,2
Island	87,0	86,3	85,4	81,7
Norveška	80,5	80,9	81,1	80,4
Švicarska	81,2	81,8	83,0	82,5
UK	78,1	78,8	79,6	-
Crna Gora	59,2	60,3	60,5	-
Sjeverna Makedonija	51,8	53,5	56,7	57,7
Srbija	65,7	67,1	69,1	69,1
Turska	38,3	39,0	38,4	36,2

Izvor: Eurostat.

Kada se promatra stanovništvo u dobi od 55 do 64 godine, uočava se da je stopa zaposlenosti porasla u većini zemalja, među kojima je i Hrvatska. U Hrvatskoj se, naime, stopa zaposlenosti navedene dobne skupine povećala za 1,6 postotnih bodova. Gospodarska kriza povezana s pandemijom očito nije pogodila zaposlenost starije populacije u nekim zemljama.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		48,3	50,3	52,1	53,3
Bugarska		58,2	60,7	64,4	64,2
Češka		62,1	65,1	66,7	68,2
Danska		68,2	69,2	71,3	71,4
Njemačka		70,1	71,4	72,7	71,8
Estonija		68,1	68,9	72,5	72,0
Irska		58,4	60,4	61,8	61,8
Grčka		38,3	41,1	43,2	44,6
Španjolska		50,5	52,2	53,8	54,7
Francuska		51,3	52,3	53,1	53,8
Hrvatska		40,3	42,8	43,9	45,5
Italija		52,2	53,7	54,3	54,2
Cipar		55,3	60,9	61,1	61,0
Latvija		62,3	65,4	67,3	68,6
Litva		66,1	68,5	68,4	67,6
Luksemburg		39,8	40,5	43,1	44,0
Mađarska		51,7	54,4	56,7	59,6
Malta		47,2	50,2	51,1	52,9
Nizozemska		65,7	67,7	69,7	71,0
Austrija		51,3	54,0	54,5	54,7
Poljska		48,3	48,9	49,5	51,8
Portugal		56,2	59,2	60,4	60,7

Tablica 1.2.4

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 55 do 64 godine

Rumunjska	44,5	46,3	47,8	48,5
Slovenija	42,7	47,0	48,6	50,5
Slovačka	53,0	54,2	57,0	58,3
Finska	62,5	65,4	66,8	67,5
Švedska	76,4	78,0	77,7	77,6
Island	83,9	80,7	81,2	79,3
Norveška	71,9	72,0	72,8	72,8
Švicarska	72,2	72,6	73,0	73,5
UK	64,1	65,3	66,3	-
Crna Gora	43,7	46,6	50,1	-
Sjeverna Makedonija	41,4	42,7	45,1	45,7
Srbija	45,5	46,5	50,2	52,2
Turska	34,4	35,3	33,6	31,1

Izvor: Eurostat.

Kada se kretanje stope zaposlenosti stanovništva starije dobi prikaže prema spolu, dobiva se slična slika, s tim da je broj zemalja u kojima se povećala stopa zaposlenosti starijeg stanovništva muškog spola nešto manji od broja zemalja u kojima se povećala stopa zaposlenosti starijeg stanovništva ženskog spola. U Hrvatskoj se stopa zaposlenosti muškaraca spomenute dobi povećala za 0,8 postotnih bodova.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		53,8	55,1	57,3	58,7
Bugarska		62,5	65,4	69,2	69,4
Češka		71,7	74,0	74,7	75,2
Danska		72,1	73,8	75,8	75,8
Njemačka		75,0	76,1	77,1	75,9
Estonija		66,6	65,9	69,6	68,7
Irska		66,6	68,6	69,9	69,6
Grčka		49,6	53,3	56,1	57,0
Španjolska		57,8	59,7	61,1	61,6
Francuska		52,8	54,2	55,5	56,0
Hrvatska		49,0	51,0	52,6	53,4
Italija		62,8	64,2	64,6	64,5
Cipar		64,9	70,3	72,0	73,2
Latvija		62,4	66,3	67,6	69,5
Litva		67,2	70,5	69,4	68,4
Luksemburg		45,4	45,5	48,9	47,3
Mađarska		62,6	65,5	69,0	71,6
Malta		64,5	67,3	66,3	67,2
Nizozemska		74,8	76,6	78,3	79,4
Austrija		60,1	63,5	63,1	62,7
Poljska		58,3	59,8	61,0	63,7
Portugal		63,0	64,5	66,5	65,6
Rumunjska		55,3	57,9	60,1	60,4

Tablica 1.2.5

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 55 do 64 godine

Slovenija	48,0	52,2	53,2	54,4
Slovačka	56,6	58,4	60,3	61,7
Finska	61,7	64,3	64,8	66,6
Švedska	78,4	80,4	79,8	79,8
Island	89,1	86,0	86,9	85,0
Norveška	75,0	76,1	76,8	76,4
Švicarska	78,6	79,1	79,4	79,2
UK	69,2	70,3	70,9	-
Crna Gora	52,8	55,8	59,8	-
Sjeverna Makedonija	54,5	56,8	60,1	60,3
Srbija	55,9	57,2	60,8	62,1
Turska	50,6	51,3	48,8	45,8

Izvor: Eurostat.

Što se tiče ženskog stanovništva starije dobi, porast stope zaposlenosti u mnogim je zemljama bio izrazitiji. Tako se u Hrvatskoj stopa zaposlenosti žena u dobi od 55 do 64 godine povećala za čak 2,3 postotna boda. Time je nastavljen rast koji je bio zabilježen u prethodnim godinama.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		42,8	45,6	47,0	48,0
Bugarska		54,3	56,4	59,9	59,4
Češka		53,0	56,6	58,9	61,3
Danska		64,4	64,6	66,9	67,1
Njemačka		65,4	66,9	68,4	67,7
Estonija		69,3	71,5	74,9	74,8
Irska		50,3	52,3	53,9	54,3
Grčka		28,0	30,0	31,6	33,5
Španjolska		43,5	44,9	46,9	48,0
Francuska		49,9	50,4	50,9	51,8
Hrvatska		32,3	35,2	35,9	38,2
Italija		42,3	43,9	44,6	44,6
Cipar		46,2	51,9	50,7	49,3
Latvija		62,1	64,7	67,1	67,9
Litva		65,2	66,9	67,5	66,9
Luksemburg		33,9	35,2	37,1	40,6
Mađarska		42,4	44,9	46,2	49,2
Malta		29,9	32,8	35,4	38,1
Nizozemska		56,6	58,8	61,2	62,6
Austrija		42,8	44,8	46,0	47,0
Poljska		39,3	39,1	39,2	41,0
Portugal		50,2	54,6	55,1	56,5
Rumunjska		34,9	35,7	36,5	37,5
Slovenija		37,5	41,9	44,0	46,6
Slovačka		49,6	50,4	53,9	55,2
Finska		63,4	66,5	68,6	68,4

Tablica 1.2.6

Stopa zaposlenosti
ženskog stanovništva
u dobi od 55 do 64
godine

Švedska	74,4	75,7	75,6	75,3
Island	78,6	75,4	75,4	73,5
Norveška	68,7	67,9	68,7	69,1
Švicarska	65,8	66,1	66,6	67,8
UK	59,1	60,6	61,9	-
Crna Gora	35,1	37,9	40,9	-
Sjeverna Makedonija	28,5	28,8	30,3	31,3
Srbija	36,0	36,7	40,5	43,2
Turska	18,7	19,7	18,8	16,7

Izvor: Eurostat.

Kako bi predstavljena slika promjena u stopi zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 64 godine bila cjelovita, naposljetku je prikazano i kretanje stope zaposlenosti stanovnika starih od 20 do 24 godine. U gotovo svim je zemljama stopa zaposlenosti mladih pala u 2020. godini, u nekima veoma značajno. U Hrvatskoj se stopa zaposlenosti mladih smanjila za 1,3 postotna boda.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		38,3	40,4	42,3	38,9
Bugarska		39,2	36,6	39,2	34,9
Češka		49,8	49,8	50,0	46,1
Danska		63,7	64,9	66,2	64,9
Njemačka		64,6	65,7	67,3	66,5
Estonija		64,3	67,9	65,8	60,7
Irska		63,4	63,5	64,9	58,3
Grčka		26,1	26,6	27,7	26,9
Španjolska		35,9	37,9	38,6	33,0
Francuska		49,2	51,2	50,8	48,8
Hrvatska		43,1	40,7	45,0	43,7
Italija		30,2	31,3	32,8	30,0
Cipar		47,3	52,8	54,2	52,8
Latvija		56,2	60,1	56,9	56,7
Litva		50,7	54,0	54,8	49,5
Luksemburg		42,1	45,7	44,8	39,3
Mađarska		49,1	49,2	48,4	48,0
Malta		67,1	70,7	71,7	68,6
Nizozemska		69,9	70,3	71,4	68,3
Austrija		66,0	66,4	68,3	65,8
Poljska		50,7	53,5	55,5	50,4
Portugal		45,8	48,0	48,6	40,9
Rumunjska		40,8	41,3	41,2	42,1
Slovenija		54,3	55,6	54,6	45,5
Slovačka		46,0	46,4	43,7	40,3
Finska		59,3	61,2	61,5	57,0
Švedska		62,9	62,6	61,3	57,8
Island		80,7	80,7	79,0	72,8

Tablica 1.2.7

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 24 godine

Norveška	63,2	65,8	65,4	65,0
Švicarska	73,6	73,1	71,3	69,6
UK	68,7	68,7	68,9	-
Crna Gora	34,8	36,6	41,6	-
Sjeverna Makedonija	28,4	29,0	35,0	33,4
Srbija	33,9	34,7	35,7	34,8
Turska	46,3	47,0	44,4	40,2

Izvor: Eurostat.

Što se tiče kretanja stope zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 24 godine prema spolu, podaci su slični u smislu da je u većini zemalja zabilježen pad stope zaposlenosti muškaraca spomenute dobi, ali postoje i izuzeci. Jedan od njih je Hrvatska u kojoj se stopa zaposlenosti mladih muškaraca povećala za 1,7 postotnih bodova.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		41,3	43,1	43,6	41,3
Bugarska		44,7	42,7	44,3	39,9
Češka		57,9	56,7	56,8	56,2
Danska		64,1	65,1	67,3	65,4
Njemačka		64,7	66,6	69,0	67,4
Estonija		69,2	73,6	71,3	64,6
Irska		63,4	64,0	65,8	58,4
Grčka		28,6	29,6	29,3	29,1
Španjolska		36,8	39,6	41,9	35,5
Francuska		51,9	54,1	52,9	50,7
Hrvatska		48,9	48,4	52,7	54,4
Italija		35,3	36,3	37,6	36,1
Cipar		41,3	47,3	50,2	50,3
Latvija		60,2	64,7	59,3	62,6
Litva		53,7	56,4	55,9	52,0
Luksemburg		43,7	45,8	48,4	40,4
Mađarska		55,6	56,6	54,7	54,4
Malta		68,5	70,2	71,5	67,3
Nizozemska		68,8	69,5	71,3	67,7
Austrija		65,2	68,0	70,2	65,8
Poljska		58,1	60,2	61,5	57,3
Portugal		49,0	50,8	52,9	43,8
Rumunjska		46,2	47,8	49,5	49,4
Slovenija		60,4	60,9	59,8	49,2
Slovačka		55,6	57,9	55,6	50,8
Finska		59,6	61,4	62,5	57,9
Švedska		64,0	63,2	62,8	59,3
Island		81,3	82,3	76,5	71,6
Norveška		63,5	66,7	66,1	65,2
Švicarska		72,4	71,1	69,0	67,4

Tablica 1.2.8

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 20 do 24 godine

UK	69,8	70,5	69,8	-
Crna Gora	37,0	39,2	43,8	-
Sjeverna Makedonija	36,6	35,9	41,8	42,1
Srbija	42,0	42,4	43,6	43,5
Turska	61,1	61,3	57,5	52,2

Izvor: Eurostat.

Nasuprot tome, u Hrvatskoj se stopa ženskog stanovništva starog od 20 do 24 godine značajno se smanjila, kao i u mnogim drugim zemljama. Pad stope zaposlenosti spomenute skupine iznosio je čak 4,5 postotnih bodova. Time je u potpunosti poništen porast zaposlenosti koji je ostvaren u 2019. godini.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		35,2	37,5	41,1	36,3
Bugarska		33,3	30,1	33,9	29,6
Češka		41,3	42,5	42,7	35,5
Danska		63,2	64,7	65,1	64,3
Njemačka		64,4	64,8	65,4	65,5
Estonija		59,4	62,2	60,3	56,7
Irska		63,3	63,0	64,0	58,1
Grčka		23,6	23,6	26,1	24,4
Španjolska		35,0	36,2	35,2	30,4
Francuska		46,6	48,3	48,7	46,9
Hrvatska		36,9	32,7	36,9	32,4
Italija		24,7	25,9	27,4	23,2
Cipar		52,7	57,8	57,7	54,9
Latvija		52,0	55,2	54,3	50,5
Litva		47,7	51,4	53,6	46,7
Luksemburg		40,5	45,6	41,1	38,3
Mađarska		42,2	41,4	41,7	41,2
Malta		65,6	71,3	72,0	70,1
Nizozemska		70,9	71,2	71,5	69,0
Austrija		66,7	64,9	66,4	65,7
Poljska		42,8	46,5	49,2	43,1
Portugal		42,5	45,1	44,2	37,8
Rumunjska		35,1	34,6	32,6	34,3
Slovenija		47,3	49,5	48,4	41,3
Slovačka		35,9	34,3	31,2	29,4
Finska		58,9	60,9	60,4	56,1
Švedska		61,6	61,9	59,7	56,1
Island		80,1	78,8	81,8	74,1
Norveška		62,9	64,9	64,7	64,8
Švicarska		74,9	75,3	73,6	71,9
UK		67,6	66,7	68,1	-
Crna Gora		32,4	33,9	39,2	-
Sjeverna Makedonija		19,6	21,8	27,7	24,2

Tablica 1.2.9

Stopa zaposlenosti
ženskog stanovništva
u dobi od 20 do 24
godine

Srbija	25,3	26,4	27,2	25,5
Turska	31,8	33,0	31,5	28,0

Izvor: Eurostat.

Može se zaključiti da se u Hrvatskoj stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi u 2020. godini nije bitno promijenila, da se stopa zaposlenosti žena starije dobi znatno povećala, te da se stopa zaposlenosti mladih žena znatno smanjila.

1.3 Stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi prema obrazovanju i spolu

U nastavku je prikazana stopa zaposlenosti osoba srednje dobi prema razini obrazovanja. U skladu s međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja, određene su tri razine obrazovanja: osnovno (i manje od toga), srednje i visoko. Srednje obrazovanje obuhvaća i obrazovanje nakon srednje škole koje još nije visoko.

U prvoj tablici prikazana je stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi s osnovnim obrazovanjem ili bez njega. U velikoj se većini prikazanih zemalja stopa zaposlenosti spomenute skupine smanjila u 2020. godini. U Hrvatskoj je pad stope zaposlenosti iznosio čak 3,7 postotnih bodova.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		55,6	56,2	56,5	54,7
Bugarska		48,7	50,5	55,6	52,1
Češka		60,8	60,8	63,6	63,8
Danska		63,1	63,7	62,4	61,1
Njemačka		62,6	63,5	64,8	66,3
Estonija		73,8	72,8	66,7	66,9
Irska		54,5	55,0	55,4	54,2
Grčka		58,2	58,5	58,7	58,9
Španjolska		62,0	64,1	65,3	62,5
Francuska		60,5	60,9	60,4	61,2
Hrvatska		45,9	49,8	53,7	50,0
Italija		58,3	58,8	59,2	57,7
Cipar		66,0	70,0	71,6	71,5
Latvija		63,5	63,3	65,9	65,4
Litva		50,1	51,1	51,7	54,8
Luksemburg		73,7	76,1	75,2	73,3
Mađarska		65,0	66,1	65,8	62,8
Malta		69,1	71,2	76,4	75,4
Nizozemska		67,0	68,2	67,9	66,9
Austrija		63,1	64,7	65,6	62,7
Poljska		52,8	53,3	54,1	54,6

Tablica 1.3.1

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s osnovnim obrazovanjem

Portugal	77,1	78,9	79,6	78,9
Rumunjska	62,3	62,3	63,5	61,8
Slovenija	68,2	68,1	67,3	63,7
Slovačka	44,3	44,1	41,4	40,1
Finska	57,8	59,3	57,7	57,0
Švedska	64,9	64,6	63,8	59,5
Island	79,9	80,4	80,6	76,2
Norveška	62,3	63,6	63,4	61,4
Švicarska	72,4	74,6	76,1	74,9
UK	68,8	69,9	69,3	-
Crna Gora	45,4	45,9	41,8	-
Sjeverna Makedonija	38,6	40,4	42,3	42,1
Srbija	56,1	57,2	59,2	59,2
Turska	53,8	53,9	51,8	48,7

Izvor: Eurostat.

Kretanje stope zaposlenosti osoba srednje dobi s osnovnim obrazovanjem može se promatrati i prema spolu. Tako su u sljedećoj tablici prikazani podaci za muškarce. Kao i u prethodnom slučaju, u velikoj većini zemalja došlo je do smanjenja stope zaposlenosti muškaraca. U Hrvatskoj se, međutim, stopa zaposlenosti muškaraca srednje dobi s osnovnim obrazovanjem povećala, i to za značajnih 1,6 postotnih bodova.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		65,5	66,2	65,7	64,0
Bugarska		57,4	59,4	65,6	62,3
Češka		68,5	69,9	71,1	71,1
Danska		71,8	70,7	70,5	68,6
Njemačka		70,9	72,0	74,1	73,5
Estonija		79,6	79,7	73,5	73,8
Irska		65,7	67,7	67,1	64,8
Grčka		71,1	72,7	72,4	73,3
Španjolska		70,8	73,2	74,3	71,7
Francuska		70,6	71,5	70,6	71,3
Hrvatska		52,3	55,7	60,4	62,0
Italija		73,1	74,2	74,5	73,3
Cipar		72,1	78,2	80,1	83,1
Latvija		70,3	69,6	70,8	70,0
Litva		52,8	54,4	55,8	55,9
Luksemburg		80,0	83,1	82,3	77,9
Mađarska		73,4	74,6	74,0	71,5
Malta		89,8	89,9	91,2	88,7
Nizozemska		77,5	78,1	77,7	76,2
Austrija		66,8	69,2	70,6	66,8
Poljska		61,8	61,8	64,2	64,2
Portugal		83,0	84,9	85,4	84,9

Tablica 1.3.2

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s osnovnim obrazovanjem

Rumunjska	76,9	77,0	79,0	78,2
Slovenija	71,6	75,0	73,0	70,0
Slovačka	49,6	51,9	48,6	46,2
Finska	65,1	67,5	65,8	64,2
Švedska	72,3	73,0	74,0	70,5
Island	83,8	84,8	84,1	80,4
Norveška	68,5	69,5	68,3	66,9
Švicarska	80,9	82,0	83,3	83,6
UK	78,2	79,5	78,9	-
Crna Gora	62,7	63,9	58,5	-
Sjeverna Makedonija	61,6	64,2	68,1	65,8
Srbija	66,2	67,3	68,6	70,7
Turska	81,1	80,7	77,2	74,0

Izvor: Eurostat.

Nasuprot tome, stopa zaposlenosti žena srednje dobi s osnovnim obrazovanjem u Hrvatskoj drastično se smanjila u 2020. godini. Vrijednost spomenutog pokazatelja pala je za čak 8,4 postotna boda. Za razliku od muškaraca, dakle, žene s osnovnim obrazovanjem teško je pogodila gospodarska kriza povezana s epidemiološkom pojavom.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		44,2	44,4	44,4	42,8
Bugarska		39,1	40,3	44,6	40,7
Češka		53,8	52,5	56,6	56,4
Danska		50,2	53,4	51,6	51,0
Njemačka		54,6	55,2	55,9	58,5
Estonija		61,4	59,3	54,4	52,3
Irska		37,8	36,6	39,1	38,5
Grčka		42,1	41,5	43,0	41,9
Španjolska		51,2	52,6	53,7	50,7
Francuska		50,4	50,3	49,3	50,3
Hrvatska		39,9	44,2	47,9	39,5
Italija		40,6	40,7	40,9	38,9
Cipar		59,6	60,8	60,9	57,2
Latvija		50,9	51,8	57,1	56,5
Litva		45,3	45,4	44,3	52,4
Luksemburg		66,9	68,1	67,5	68,0
Mađarska		57,2	58,1	57,8	54,4
Malta		44,8	48,8	57,1	57,0
Nizozemska		55,1	56,9	57,0	56,1
Austrija		60,5	61,4	61,7	59,4
Poljska		41,3	41,9	40,4	41,7
Portugal		70,0	71,5	72,6	71,8
Rumunjska		47,4	47,2	47,8	45,7
Slovenija		64,1	59,8	60,5	56,4

Tablica 1.3.3

Stopa zaposlenosti ženskog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s osnovnim obrazovanjem

Slovačka	39,4	36,1	33,9	33,8
Finska	44,3	44,0	42,6	44,0
Švedska	55,7	53,8	50,4	45,7
Island	74,7	73,5	74,4	69,3
Norveška	54,7	56,0	57,1	54,0
Švicarska	64,8	67,7	69,2	66,7
UK	58,4	58,7	58,2	:
Crna Gora	30,4	29,7	26,2	:
Sjeverna Makedonija	22,6	23,6	24,2	24,7
Srbija	46,7	47,6	50,1	48,0
Turska	30,8	31,4	30,4	27,3

Izvor: Eurostat.

U sljedećoj su tablici prikazani podatci o stopi zaposlenosti stanovništva srednje dobi sa završenim srednjim obrazovanjem. U velikoj većini prikazanih zemalja došlo je do smanjenja stope zaposlenosti spomenute skupine u 2020. godine. U Hrvatskoj se stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi sa srednjim obrazovanjem smanjila za 0,4 postotna boda.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		80,1	80,6	81,2	80,3
Bugarska		83,1	83,9	85,5	83,4
Češka		88,6	89,3	89,5	88,7
Danska		84,3	84,5	84,7	83,5
Njemačka		86,1	86,7	87,1	86,6
Estonija		83,1	84,5	84,9	83,2
Irska		74,2	76,4	77,3	73,9
Grčka		65,0	66,5	68,3	67,5
Španjolska		73,7	74,7	75,9	72,0
Francuska		80,0	80,7	80,3	79,7
Hrvatska		75,6	77,1	78,1	77,7
Italija		73,3	73,1	73,8	72,9
Cipar		77,3	79,9	82,2	79,4
Latvija		78,7	80,6	80,7	80,3
Litva		78,9	80,9	80,5	78,2
Luksemburg		84,5	84,2	82,9	84,7
Mađarska		86,1	86,0	86,7	84,8
Malta		88,9	89,1	88,2	88,9
Nizozemska		83,7	84,7	85,7	85,4
Austrija		85,7	86,2	87,1	85,1
Poljska		78,7	79,9	80,5	80,7
Portugal		84,7	86,3	87,5	84,9
Rumunjska		81,5	82,4	82,9	81,9
Slovenija		86,0	87,6	88,6	87,5
Slovačka		82,5	84,2	85,5	83,2
Finska		78,3	79,9	81,3	79,2

Tablica 1.3.4

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godine sa srednjim obrazovanjem

Švedska	88,6	89,0	88,2	87,0
Island	90,6	88,4	87,6	83,6
Norveška	82,4	83,1	82,8	81,0
Švicarska	86,2	85,9	86,6	85,8
UK	83,7	83,8	84,5	-
Crna Gora	64,5	66,0	65,6	-
Sjeverna Makedonija	69,3	70,5	72,7	71,4
Srbija	71,5	73,3	74,8	75,2
Turska	66,0	66,8	63,6	61,2

Izvor: Eurostat.

Kada se promatra stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi sa srednjim obrazovanjem prema spolu, uočljivo je da se stopa zaposlenosti muškaraca smanjila u velikoj većini promatranih zemalja. U Hrvatskoj se stopa zaposlenosti muškaraca srednje dobi sa srednjim obrazovanjem smanjila za 1,1 postotni bod.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		86,4	86,1	86,6	85,9
Bugarska		86,5	87,0	88,7	87,3
Češka		94,7	95,2	95,5	94,8
Danska		88,0	88,4	88,8	88,3
Njemačka		89,2	89,9	90,2	88,9
Estonija		87,8	89,9	90,2	87,8
Irska		84,2	85,7	87,0	84,5
Grčka		77,1	78,8	79,8	78,1
Španjolska		80,8	81,6	82,5	78,6
Francuska		85,2	85,6	85,4	84,9
Hrvatska		80,6	81,7	82,6	81,5
Italija		83,7	83,2	84,0	83,2
Cipar		83,8	86,6	87,9	85,3
Latvija		82,3	84,4	84,5	83,0
Litva		80,6	83,3	82,4	81,0
Luksemburg		87,4	88,7	86,6	88,0
Mađarska		91,6	91,7	92,3	91,1
Malta		95,1	95,3	95,5	94,6
Nizozemska		88,6	89,5	89,5	89,1
Austrija		87,9	88,5	89,2	87,8
Poljska		86,7	87,8	89,1	89,6
Portugal		87,1	88,7	89,6	87,5
Rumunjska		89,1	90,4	91,2	90,6
Slovenija		89,1	90,1	91,2	91,0
Slovačka		88,0	89,9	90,8	88,7
Finska		81,8	83,5	84,5	82,4
Švedska		91,0	91,6	90,7	89,7
Island		94,1	92,7	92,4	88,2

Tablica 1.3.5

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine sa srednjim obrazovanjem

Norveška	85,3	86,9	87,1	85,7
Švicarska	90,6	90,6	90,8	89,8
UK	90,2	90,5	91,0	-
Crna Gora	72,6	74,1	73,9	-
Sjeverna Makedonija	74,8	75,5	77,5	75,5
Srbija	77,1	79,5	80,7	80,9
Turska	86,4	87,2	84,1	81,1

Izvor: Eurostat.

Što se tiče žena, stopa zaposlenosti ženskog stanovništva srednje dobi sa srednjom školom također se smanjila u velikoj većini promatranih zemlja. U Hrvatskoj se, međutim, povećala za 0,4 postotna boda. Žensko stanovništvo srednje dobi sa srednjim obrazovanjem nije, dakle, bilo pogođeno gospodarskom krizom koja je povezana s epidemiološkom pojavom.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		72,6	73,9	74,8	73,3
Bugarska		78,6	79,7	81,3	78,2
Češka		81,5	82,4	82,5	81,6
Danska		79,9	80,0	79,7	77,6
Njemačka		83,0	83,6	84,1	84,7
Estonija		76,7	76,9	77,2	76,6
Irska		64,0	66,7	66,9	62,6
Grčka		52,4	53,5	55,6	55,8
Španjolska		66,5	67,9	69,4	65,5
Francuska		74,3	75,4	74,9	74,0
Hrvatska		69,6	71,6	72,6	73,0
Italija		62,7	62,6	63,2	62,1
Cipar		69,8	71,9	75,2	72,2
Latvija		74,1	75,7	75,8	76,8
Litva		76,8	77,8	77,9	74,2
Luksemburg		81,4	79,3	78,7	81,1
Mađarska		79,5	79,2	79,7	77,2
Malta		82,4	81,6	79,0	82,3
Nizozemska		78,7	79,7	81,7	81,4
Austrija		83,2	83,8	84,6	82,1
Poljska		68,7	70,0	69,5	69,2
Portugal		82,5	84,1	85,6	82,3
Rumunjska		72,9	73,2	73,4	71,9
Slovenija		81,6	84,1	84,9	82,2
Slovačka		75,8	77,3	78,9	76,3
Finska		73,4	75,0	76,9	74,6
Švedska		85,2	85,5	84,7	83,2
Island		85,0	81,7	80,3	76,8
Norveška		78,5	78,1	77,1	74,4
Švicarska		82,3	81,6	82,7	82,1

Tablica 1.3.6

Stopa zaposlenosti ženskog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine sa srednjim obrazovanjem

UK	76,9	76,8	77,6	-
Crna Gora	54,9	56,7	56,2	-
Sjeverna Makedonija	61,4	63,4	65,9	65,9
Srbija	64,7	65,9	67,7	68,2
Turska	36,3	37,2	35,1	32,9

Izvor: Eurostat.

U sljedećoj je tablici prikazana stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi sa završenim visokim obrazovanjem. U 2020. godini stopa se zaposlenosti spomenute skupine smanjila u velikoj većini promatranih zemalja. Nasuprot tome, u Hrvatskoj se stopa zaposlenosti stanovništva srednje dobi s visokim obrazovanjem povećala za 1,4 postotna boda. Hrvatska je, dakle, u tom pogledu značajan izuzetak.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		89,5	90,0	90,0	89,5
Bugarska		89,6	90,0	91,8	90,9
Češka		86,9	88,1	87,2	85,8
Danska		88,2	88,9	89,6	89,3
Njemačka		90,8	91,0	91,3	90,6
Estonija		87,8	86,8	87,9	86,5
Irska		87,1	87,3	88,1	86,7
Grčka		76,4	78,3	80,4	79,5
Španjolska		83,2	83,9	84,2	81,7
Francuska		88,9	88,3	89,1	88,5
Hrvatska		87,3	87,5	87,7	89,1
Italija		80,3	80,8	81,1	80,6
Cipar		83,1	83,8	86,0	86,1
Latvija		90,1	91,1	90,8	88,5
Litva		92,7	92,9	93,4	92,1
Luksemburg		88,5	88,4	89,4	87,9
Mađarska		88,6	89,0	89,0	88,2
Malta		93,2	93,8	90,3	92,0
Nizozemska		91,3	91,9	91,9	91,5
Austrija		89,8	89,3	89,8	89,5
Poljska		90,8	91,2	91,3	91,5
Portugal		89,3	90,5	90,4	89,6
Rumunjska		93,1	93,3	93,9	93,3
Slovenija		90,6	92,1	93,5	93,5
Slovačka		84,3	84,1	85,2	84,0
Finska		87,8	89,5	89,4	89,1
Švedska		90,6	90,8	91,2	90,0
Island		93,7	93,3	92,0	89,0
Norveška		89,9	90,4	90,7	90,4
Švicarska		89,5	90,2	90,8	90,5
UK		89,8	90,2	90,7	-

Tablica 1.3.7

Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s visokim obrazovanjem

Crna Gora	80,7	81,0	79,8	-
Sjeverna Makedonija	76,9	77,0	79,9	80,0
Srbija	80,8	82,2	83,0	82,6
Turska	77,9	77,0	76,3	73,7

Izvor: Eurostat.

Kada se promatraju podaci prema spolu, uočljivo je da se stopa zaposlenosti muškog stanovništva srednje dobi s visokim obrazovanjem smanjila u velikoj većini prikazanih zemalja. Hrvatska je velik izuzetak s porastom vrijednosti tog pokazatelja od čak 3,5 postotnih bodova.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		92,2	91,9	92,5	91,7
Bugarska		91,9	92,8	94,8	92,8
Češka		95,8	97,2	96,8	96,3
Danska		90,9	92,3	92,4	91,8
Njemačka		94,2	94,5	94,7	93,2
Estonija		94,2	93,2	95,2	92,5
Irska		91,8	91,8	92,9	91,5
Grčka		83,1	85,7	87,3	85,6
Španjolska		87,7	88,4	88,3	85,7
Francuska		92,1	91,1	91,3	90,7
Hrvatska		87,5	88,0	88,0	91,5
Italija		85,2	85,6	85,7	85,7
Cipar		87,8	88,7	92,0	90,3
Latvija		93,4	92,9	92,9	90,8
Litva		93,2	94,1	94,7	92,8
Luksemburg		92,1	91,5	93,2	92,3
Mađarska		96,0	95,9	96,5	96,1
Malta		96,6	96,9	95,8	96,1
Nizozemska		94,0	94,5	94,2	94,1
Austrija		92,6	92,5	93,0	92,1
Poljska		95,1	95,1	95,5	95,4
Portugal		90,0	91,4	91,4	88,8
Rumunjska		94,4	95,1	95,6	95,7
Slovenija		93,0	94,8	95,9	94,4
Slovačka		93,4	93,2	94,3	93,0
Finska		91,3	93,1	92,1	92,2
Švedska		91,3	91,7	92,5	91,3
Island		96,2	94,8	93,8	90,5
Norveška		90,4	91,3	92,0	91,3
Švicarska		93,6	94,3	94,8	94,3
UK		94,1	93,9	94,2	-
Crna Gora		81,7	81,2	79,0	-
Sjeverna Makedonija		81,5	80,4	81,9	82,2
Srbija		83,9	85,8	85,4	85,2

Tablica 1.3.8

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s visokim obrazovanjem

Turska	87,6	86,9	86,4	84,9
--------	------	------	------	------

Izvor: Eurostat.

Kada je riječ o ženama srednje dobi s visokim obrazovanjem, njihova se stopa zaposlenosti također smanjila u velikoj većini prikazanih zemalja. U Hrvatskoj je, međutim, došlo do neznatnog povećanja stope zaposlenosti žena srednje dobi s visokim obrazovanjem od 0,1 posto. Hrvatska je i u ovom slučaju izuzetak.

Zemlja	Stopa zaposlenosti (%)				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		87,4	88,5	88,1	87,8
Bugarska		88,2	88,2	89,9	89,5
Češka		79,2	80,5	79,1	77,3
Danska		86,2	86,4	87,4	87,3
Njemačka		86,7	87,0	87,4	87,5
Estonija		83,8	82,8	83,4	82,7
Irska		83,3	83,7	84,1	82,7
Grčka		70,9	72,0	74,7	74,5
Španjolska		79,4	80,2	80,8	78,4
Francuska		86,3	86,1	87,4	86,7
Hrvatska		87,2	87,1	87,4	87,5
Italija		77,0	77,4	77,8	77,0
Cipar		79,7	80,3	81,6	83,0
Latvija		88,4	90,0	89,5	87,0
Litva		92,4	92,1	92,5	91,6
Luksemburg		85,2	85,4	85,8	83,6
Mađarska		83,0	83,9	83,8	82,5
Malta		89,9	90,9	85,4	87,9
Nizozemska		88,7	89,5	89,8	89,2
Austrija		87,1	86,2	86,7	87,1
Poljska		87,9	88,5	88,5	88,7
Portugal		88,9	90,0	89,8	90,1
Rumunjska		92,0	91,7	92,4	91,2
Slovenija		89,0	90,3	91,8	92,9
Slovačka		77,8	77,6	78,8	78,0
Finska		85,3	86,9	87,3	86,8
Švedska		90,0	90,2	90,3	89,1
Island		91,9	92,2	90,6	87,8
Norveška		89,5	89,6	89,7	89,8
Švicarska		84,6	85,5	86,4	86,4
UK		86,0	87,0	87,6	-
Crna Gora		79,9	80,8	80,5	-
Sjeverna Makedonija		73,3	74,3	78,3	78,1
Srbija		78,5	79,5	81,2	80,8
Turska		66,0	65,2	64,5	61,1

Izvor: Eurostat.

Tablica 1.3.9

Stopa zaposlenosti muškog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s visokim obrazovanjem

Može se zaključiti, dakle, da je u Hrvatskoj u 2020. godini došlo do značajnijeg smanjenja stope zaposlenosti samo ženskog stanovništva srednje dobi s osnovnim obrazovanjem i, u manjoj mjeri, muškog stanovništva srednje dobi sa srednjim obrazovanjem, dok kod ostalih spolnih i obrazovnih skupina iste dobi nije bilo značajne promjene ili se, kao u slučaju visoko obrazovanih muškaraca srednje dobi, stopa zaposlenosti čak značajno povećala, po čemu se Hrvatska bitno razlikuje od drugih prikazanih europskih zemalja.

1.4 Dodatak: Omjer stope zaposlenosti prema spolu i obrazovanju

Prethodno navedeni podaci o stopi zaposlenosti stanovništva srednje dobi prema spolu i obrazovanju mogu poslužiti i za uvid u dugoročne razlike između muškaraca i žena. Stoga su u nastavku prikazani omjeri stope zaposlenosti muškaraca i žena iste razine obrazovanja u promatranim europskim zemljama po godinama.

Prva je na redu skupina muškaraca i žena srednje dobi s osnovnim obrazovanjem. Uočljivo je da je u svakoj od promatranih zemalja i godina omjer bio veći od jedinice što znači da je stopa zaposlenosti muškaraca bila veća od stope zaposlenosti žena. S druge strane, razlika je u nekim zemljama bila veoma velika, a u nekim relativno mala. Tako se u Austriji, na primjer, tijekom promatranog razoblja razlika kretala od 10 do 14 posto, a u Irskoj od 68 do 85 posto. U Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Turskoj razlika je bila veća od 100 posto. U Hrvatskoj se kretala od 26 do 57 posto.

Zemlja	Omjer stope zaposlenosti				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		1,48	1,49	1,48	1,50
Bugarska		1,47	1,47	1,47	1,53
Češka		1,27	1,33	1,26	1,26
Danska		1,43	1,32	1,37	1,35
Njemačka		1,30	1,30	1,33	1,26
Estonija		1,30	1,34	1,35	1,41
Irska		1,74	1,85	1,72	1,68
Grčka		1,69	1,75	1,68	1,75
Španjolska		1,38	1,39	1,38	1,41
Francuska		1,40	1,42	1,43	1,42
Hrvatska		1,31	1,26	1,26	1,57
Italija		1,80	1,82	1,82	1,88
Cipar		1,21	1,29	1,32	1,45
Latvija		1,38	1,34	1,24	1,24
Litva		1,17	1,20	1,26	1,07
Luksemburg		1,20	1,22	1,22	1,15
Mađarska		1,28	1,28	1,28	1,31
Malta		2,00	1,84	1,60	1,56
Nizozemska		1,41	1,37	1,36	1,36

Tablica 1.4.1

Omjer stope zaposlenosti muškog i ženskog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s osnovnim obrazovanjem

Austrija	1,10	1,13	1,14	1,12
Poljska	1,50	1,47	1,59	1,54
Portugal	1,19	1,19	1,18	1,18
Rumunjska	1,62	1,63	1,65	1,71
Slovenija	1,12	1,25	1,21	1,24
Slovačka	1,26	1,44	1,43	1,37
Finska	1,47	1,53	1,54	1,46
Švedska	1,30	1,36	1,47	1,54
Island	1,12	1,15	1,13	1,16
Norveška	1,25	1,24	1,20	1,24
Švicarska	1,25	1,21	1,20	1,25
UK	1,34	1,35	1,36	-
Crna Gora	2,06	2,15	2,23	-
Sjeverna Makedonija	2,73	2,72	2,81	2,66
Srbija	1,42	1,41	1,37	1,47
Turska	2,63	2,57	2,54	2,71

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

Kada se promatra omjer stope zaposlenosti muškaraca i žena srednje dobi sa srednjim obrazovanjem, vidi se da je u svim zemljama stopa zaposlenosti muškaraca veća od stope zaposlenosti žena, ali i da je ta razlika u velikoj većini zemalja manja nego kada se promatraju skupine s osnovnim obrazovanjem. U Austriji se razlika kretala od 5 do 7 posto, u Sjevernoj Makedoniji od 15 do 22 posto, a u Hrvatskoj od 12 do 16 posto.

Zemlja	Omjer stope zaposlenosti				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		1,19	1,17	1,16	1,17
Bugarska		1,10	1,09	1,09	1,12
Češka		1,16	1,16	1,16	1,16
Danska		1,10	1,11	1,11	1,14
Njemačka		1,07	1,08	1,07	1,05
Estonija		1,14	1,17	1,17	1,15
Irska		1,32	1,28	1,30	1,35
Grčka		1,47	1,47	1,44	1,40
Španjolska		1,22	1,20	1,19	1,20
Francuska		1,15	1,14	1,14	1,15
Hrvatska		1,16	1,14	1,14	1,12
Italija		1,33	1,33	1,33	1,34
Cipar		1,20	1,20	1,17	1,18
Latvija		1,11	1,11	1,11	1,08
Litva		1,05	1,07	1,06	1,09
Luksemburg		1,07	1,12	1,10	1,09
Mađarska		1,15	1,16	1,16	1,18
Malta		1,15	1,17	1,21	1,15
Nizozemska		1,13	1,12	1,10	1,09
Austrija		1,06	1,06	1,05	1,07

Tablica 1.4.2

Omjer stope zaposlenosti muškog i ženskog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine sa srednjim obrazovanjem

Poljska	1,26	1,25	1,28	1,29
Portugal	1,06	1,05	1,05	1,06
Rumunjska	1,22	1,23	1,24	1,26
Slovenija	1,09	1,07	1,07	1,11
Slovačka	1,16	1,16	1,15	1,16
Finska	1,11	1,11	1,10	1,10
Švedska	1,07	1,07	1,07	1,08
Island	1,11	1,13	1,15	1,15
Norveška	1,09	1,11	1,13	1,15
Švicarska	1,10	1,11	1,10	1,09
UK	1,17	1,18	1,17	-
Crna Gora	1,32	1,31	1,31	-
Sjeverna Makedonija	1,22	1,19	1,18	1,15
Srbija	1,19	1,21	1,19	1,19
Turska	2,38	2,34	2,40	2,47

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

Podaci u posljednjoj tablici pokazuju da je omjer stope zaposlenosti muškaraca srednje dobi s visokim obrazovanjem i stope zaposlenosti žena iste dobi i razine obrazovanja u gotovo svim zemljama i godinama veći od jedinice, što znači da je stopa zaposlenosti muškaraca veća od stope zaposlenosti žena. Ta je razlika, međutim, u velikoj većini zemalja i godina još manja nego na razini srednjeg obrazovanja. U Sjevernoj se Makedoniji, na primjer, razlika kretala od 5 do 11 posto, a u Hrvatskoj od 0 do 5 posto. Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja u kojoj je u jednoj od promatranih godina zabilježeno da stopa zaposlenosti muškaraca nije veća od stope zaposlenosti žena. Ima i drugih zemalja, međutim, poput Litve i Norveške, u kojima je stopa zaposlenosti muškaraca na razini visokog obrazovanja samo malo veća od stope zaposlenosti žena.

Zemlja	Omjer stope zaposlenosti				
	Godina	2017.	2018.	2019.	2020.
Belgija		1,05	1,04	1,05	1,04
Bugarska		1,04	1,05	1,05	1,04
Češka		1,21	1,21	1,22	1,25
Danska		1,05	1,07	1,06	1,05
Njemačka		1,09	1,09	1,08	1,07
Estonija		1,12	1,13	1,14	1,12
Irska		1,10	1,10	1,10	1,11
Grčka		1,17	1,19	1,17	1,15
Španjolska		1,10	1,10	1,09	1,09
Francuska		1,07	1,06	1,04	1,05
Hrvatska		1,00	1,01	1,01	1,05
Italija		1,11	1,11	1,10	1,11
Cipar		1,10	1,10	1,13	1,09
Latvija		1,06	1,03	1,04	1,04
Litva		1,01	1,02	1,02	1,01

Tablica 1.4.3

Omjer stope zaposlenosti muškog i ženskog stanovništva u dobi od 25 do 54 godine s visokim obrazovanjem

Luksemburg	1,08	1,07	1,09	1,10
Mađarska	1,16	1,14	1,15	1,16
Malta	1,07	1,07	1,12	1,09
Nizozemska	1,06	1,06	1,05	1,05
Austrija	1,06	1,07	1,07	1,06
Poljska	1,08	1,07	1,08	1,08
Portugal	1,01	1,02	1,02	0,99
Rumunjska	1,03	1,04	1,03	1,05
Slovenija	1,04	1,05	1,04	1,02
Slovačka	1,20	1,20	1,20	1,19
Finska	1,07	1,07	1,05	1,06
Švedska	1,01	1,02	1,02	1,02
Island	1,05	1,03	1,04	1,03
Norveška	1,01	1,02	1,03	1,02
Švicarska	1,11	1,10	1,10	1,09
UK	1,09	1,08	1,08	-
Crna Gora	1,02	1,00	0,98	-
Sjeverna Makedonija	1,11	1,08	1,05	1,05
Srbija	1,07	1,08	1,05	1,05
Turska	1,33	1,33	1,34	1,39

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

Ako se izračuna prosječna razlika u stopi zaposlenosti između muškaraca i žena u 2017., 2018. i 2019. godini (2020. godina je izostavljena zbog djelovanja epidemiološke pojave i nedostatka podataka za neke zemlje) u 35 promatranih zemalja, dobiva se rezultat prema kojem razlika iznosi 48 posto na razini osnovnog obrazovanja, 20 posto na razini srednjeg obrazovanja i 8 posto na razini visokog obrazovanja.

Može se zaključiti da je na svim razinama obrazovanja stopa zaposlenosti muškaraca srednje dobi veća od stope zaposlenosti žena, ali i da ta razlika opada s razinom obrazovanja.

Teorijsko tumačenje dobivenog rezultata obuhvaća participaciju u radnoj snazi i nezaposlenost. S jedne strane, viša razina obrazovanja povećava potencijalnu produktivnost rada i zaradu izvan kućanstva te stoga i participaciju žena na tržištu rada odnosno u radnoj snazi. S druge strane, viša razina obrazovanja smanjuje stopu nezaposlenosti ako postoje prepreke zapošljavanju nisko obrazovanih radnika koje mogu povratno djelovati na participaciju žena u radnoj snazi. Oba čimbenika zajedno dovode do veće stope zaposlenosti žena na višoj razini obrazovanja.

2 Relativna razina plaća prema spolu u nekim europskim zemljama

Anketa tvrtki o bruto plaćama radnika po satu rada u članicama Europske unije i drugim europskim zemljama uključuje podjelu prema djelatnostima, razini obrazovanja i spolu. Takvi podaci omogućuju adekvatnu usporedbu plaća muškaraca i žena. Stoga je u nastavku prikazan omjer plaća muškaraca i žena u nekim djelatnostima, ukupno i prema razini obrazovanja, u 2018. godini, što su zadnji raspoloživi podatci. Odabrane su djelatnosti u kojima udio žena u ukupnom broju zaposlenih nije suviše mali kako bi usporedba imala smisla.

Prva tablica prikazuje omjer plaća muškaraca i žena u prerađivačkoj industriji. Uočljive su velike razlike u omjeru plaća između prikazanih zemalja. Tako se razlika na razini visokog obrazovanja kreće od 10 posto u Belgiji do 41 posto u Italiji, a na razini srednjeg obrazovanja od 8 posto u Švedskoj do 43 posto u Estoniji. U Hrvatskoj je razlika na razini srednje škole iznosila 32 posto, a na razini visokog obrazovanja 24 posto.

Zemlja	Omjer prosječne bruto plaće po satu rada			
	Ukupno	Osnovno	Srednje	Visoko
Belgija	1,12	1,08	1,10	1,10
Bugarska	1,29	1,26	1,28	1,29
Češka	1,31	1,20	1,27	1,39
Danska	1,11	1,17	1,16	1,15
Njemačka	1,30	1,11	1,28	1,22
Estonija	1,39	1,39	1,43	1,43
Irska	1,11	1,22	1,13	1,16
Grčka	1,22	1,16	1,29	1,24
Španjolska	1,20	1,28	1,26	1,20
Francuska	1,17	1,16	1,16	1,26
Hrvatska	1,27	1,29	1,32	1,24
Italija	1,18	1,17	1,19	1,41
Cipar	1,35	1,41	1,32	1,37
Latvija	1,26	1,34	1,35	1,23
Litva	1,33	1,17	1,31	1,36
Luksemburg	1,12	1,23	1,08	1,24
Mađarska	1,29	1,18	1,25	1,37
Malta	1,30	1,21	1,29	1,28
Nizozemska	1,25	1,26	1,27	1,28
Austrija	1,27	1,10	1,26	1,30
Poljska	1,23	1,18	1,26	1,31
Portugal	1,31	1,33	1,28	1,37
Rumunjska	1,28	1,13	1,25	1,29
Slovenija	1,18	1,23	1,26	1,19
Slovačka	1,34	1,20	1,32	1,29
Finska	1,09	1,14	1,14	1,19

Tablica 2.1

Omjer plaća muškaraca i žena prema obrazovanju u prerađivačkoj industriji

Švedska	1,04	1,11	1,08	1,11
UK	1,19	1,26	1,17	1,19
Island	1,23	1,16	1,23	1,21
Norveška	1,11	1,06	1,13	1,20
Švicarska	1,23	1,23	1,13	1,13
Albanija	1,30	1,10	1,19	1,29
Srbija	1,24	1,26	1,26	1,26

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

U sljedećoj tablici prikazan je omjer plaća muškaraca i žena u djelatnostima trgovine. Na razini srednje škole razlika se kreće od 8 posto u Švedskoj do 43 posto u Estoniji, dok se na razini visokog obrazovanja raspon kreće od 10 posto u Belgiji do također 43 posto u Estoniji. U Hrvatskoj je razlika iznosila 32 posto na razini srednjeg obrazovanja i 24 posto na razini visokog obrazovanja.

Zemlja	Omjer prosječne bruto plaće po satu rada			
	Ukupno	Osnovno	Srednje	Visoko
Belgija	1,12	1,08	1,10	1,10
Bugarska	1,29	1,26	1,28	1,29
Češka	1,31	1,20	1,27	1,39
Danska	1,11	1,17	1,16	1,15
Njemačka	1,30	1,11	1,28	1,22
Estonija	1,39	1,39	1,43	1,43
Irska	1,11	1,22	1,13	1,16
Grčka	1,22	1,16	1,29	1,24
Španjolska	1,20	1,28	1,26	1,20
Francuska	1,17	1,16	1,16	1,26
Hrvatska	1,27	1,29	1,32	1,24
Italija	1,18	1,17	1,19	1,41
Cipar	1,35	1,41	1,32	1,37
Latvija	1,26	1,34	1,35	1,23
Litva	1,33	1,17	1,31	1,36
Luksemburg	1,12	1,23	1,08	1,24
Mađarska	1,29	1,18	1,25	1,37
Malta	1,30	1,21	1,29	1,28
Nizozemska	1,25	1,26	1,27	1,28
Austrija	1,27	1,10	1,26	1,30
Poljska	1,23	1,18	1,26	1,31
Portugal	1,31	1,33	1,28	1,37
Rumunjska	1,28	1,13	1,25	1,29
Slovenija	1,18	1,23	1,26	1,19
Slovačka	1,34	1,20	1,32	1,29
Finska	1,09	1,14	1,14	1,19
Švedska	1,04	1,11	1,08	1,11
UK	1,19	1,26	1,17	1,19
Island	1,23	1,16	1,23	1,21
Norveška	1,11	1,06	1,13	1,20

Tablica 2.2

Omjer plaća muškaraca i žena prema obrazovanju u trgovini

Švicarska	1,23	1,23	1,13	1,13
Albanija	1,30	1,10	1,19	1,29
Srbija	1,24	1,26	1,26	1,26

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

U nastavku je prikazan omjer plaća muškaraca i žena u djelatnostima pružanja smještaja te usluživanja hrane i pića. Na razini srednje škole razlika se u plaća kretala od -1 posto u Albaniji, gdje žene zarađuju nešto više od muškaraca, do 20 posto u Latviji, dok se na razini visokog obrazovanja razlika kreće od -8 posto na Malti, gdje žene također zarađuju više od muškaraca, do 47 posto na Islandu. U Hrvatskoj je razlika iznosila 15 posto na razini srednje škole i 9 posto na razini visokog obrazovanja.

Zemlja	Omjer prosječne bruto plaće po satu rada				
	Obrazovanje	Ukupno	Osnovno	Srednje	Visoko
Belgija		1,03	0,99	1,03	1,26
Bugarska		1,07	1,09	1,08	1,04
Češka		1,13	1,11	1,11	1,21
Danska		1,06	1,04	1,08	1,03
Njemačka		1,09	1,01	1,10	1,21
Estonija		1,16	1,08	1,19	1,25
Irska		1,03	1,07	1,00	1,03
Grčka		1,08	0,97	1,01	1,27
Španjolska		1,08	1,05	1,14	1,18
Francuska		1,09	1,06	1,11	1,14
Hrvatska		1,14	1,24	1,15	1,09
Italija		1,10	1,06	1,12	1,16
Cipar		1,21	1,01	1,06	1,45
Latvija		1,16	1,15	1,20	1,09
Litva		1,20	-	1,19	1,22
Luksemburg		1,14	-	1,10	1,12
Mađarska		1,15	1,09	1,11	1,21
Malta		1,11	1,15	1,10	0,92
Nizozemska		1,09	0,99	1,12	1,17
Austrija		1,06	1,00	1,09	1,10
Poljska		1,11	1,06	1,10	1,21
Portugal		1,19	1,16	1,15	1,33
Rumunjska		1,08	1,18	1,06	1,06
Slovenija		1,08	1,02	1,09	1,19
Slovačka		1,14	1,00	1,16	1,24
Finska		1,11	1,07	1,12	1,18
Švedska		1,06	1,13	1,06	1,02
UK		1,11	1,10	1,10	1,14
Island		1,06	1,03	1,10	1,47
Norveška		1,09	1,07	1,15	1,09
Švicarska		1,07	1,03	1,06	1,15
Albanija		0,99	1,02	0,99	0,97

Tablica 2.3

Omjer plaća muškaraca i žena prema obrazovanju u ugostiteljstvu

Srbija	1,10	1,11	1,06	1,31
--------	------	------	------	------

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

Sljedeća tablica prikazuje omjer plaća muškaraca i žena u djelatnostima informacija i komunikacija. Na razini srednjeg obrazovanja razlika se kretala od 1 posto u Norveškoj do 39 posto u Češkoj, a na razini visokog obrazovanja od 10 posto u Španjolskoj do 50 posto u Litvi. U Hrvatskoj je razlika iznosila 18 posto na razini srednje škole i 12 posto na razini visokog obrazovanja.

Zemlja	Omjer prosječne bruto plaće po satu rada				
	Obrazovanje	Ukupno	Osnovno	Srednje	Visoko
Belgija		1,13	0,96	1,05	1,13
Bugarska		1,28	-	1,04	1,31
Češka		1,43	1,13	1,39	1,41
Danska		1,20	1,24	1,19	1,20
Njemačka		1,33	1,13	1,27	1,29
Estonija		1,34	1,20	1,37	1,36
Irska		1,22	1,90	1,35	1,14
Grčka		1,30	1,25	1,20	1,35
Španjolska		1,14	1,18	1,31	1,10
Francuska		1,18	1,14	1,15	1,17
Hrvatska		1,14	-	1,18	1,12
Italija		1,19	1,21	1,21	1,19
Cipar		1,19	-	1,11	1,14
Latvija		1,39	-	1,31	1,42
Litva		1,43	-	1,08	1,50
Luksemburg		1,22	-	1,06	1,27
Mađarska		1,27	1,22	1,22	1,28
Malta		1,18	0,98	1,17	1,15
Nizozemska		1,21	1,28	1,21	1,20
Austrija		1,26	1,06	1,25	1,26
Poljska		1,39	1,45	1,36	1,40
Portugal		1,13	1,22	1,19	1,13
Rumunjska		1,29	-	1,31	1,34
Slovenija		1,24	1,36	1,36	1,25
Slovačka		1,34		1,37	1,32
Finska		1,15	1,31	1,19	1,14
Švedska		1,09	1,13	1,14	1,06
UK		1,17	1,18	1,09	1,19
Island		1,10	1,12	1,11	1,12
Norveška		1,08	1,06	1,01	1,11
Švicarska		1,33	1,33	1,20	1,29
Albanija		1,08	1,05	1,07	1,15
Srbija		1,17	1,28	1,20	1,29

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

Tablica 2.4

Omjer plaća muškaraca i žena prema obrazovanju u djelatnostima informacija i komunikacija

Naposljetku, zadnja je prikazana skupina financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Razlika između plaća muškaraca i žena u tim djelatnostima na razini srednje škole kretala se od -1 posto u Litvi do 55 posto u Ujedinjenom Kraljevstvu, a na razini visokog obrazovanja od 5 posto u Belgiji do 53 posto u Češkoj. U Hrvatskoj je iznosila 11 posto na razini srednje škole i 34 posto na razini visokog obrazovanja.

Zemlja	Omjer prosječne bruto plaće po satu rada				
	Obrazovanje	Ukupno	Osnovno	Srednje	Visoko
Belgija		1,07	1,16	1,00	1,05
Bugarska		1,35	-	1,19	1,37
Češka		1,60	1,20	1,43	1,53
Danska		1,22	1,27	1,19	1,20
Njemačka		1,32	0,96	1,22	1,29
Estonija		1,52	1,36	1,44	1,51
Irska		1,39	-	1,13	1,43
Grčka		1,20	-	1,19	1,22
Španjolska		1,18	1,30	1,30	1,15
Francuska		1,47	1,54	1,41	1,47
Hrvatska		1,33	-	1,11	1,34
Italija		1,31	1,23	1,23	1,40
Cipar		1,24	-	1,24	1,24
Latvija		1,50	-	1,46	1,49
Litva		1,47	-	0,99	1,46
Luksemburg		1,34	1,08	1,32	1,33
Mađarska		1,50	0,85	1,28	1,43
Malta		1,36	-	1,49	-
Nizozemska		1,41	1,24	1,35	1,36
Austrija		1,39	1,25	1,34	1,41
Poljska		1,44	1,67	1,32	1,42
Portugal		1,25	1,23	1,20	1,32
Rumunjska		1,48	-	1,25	1,46
Slovenija		1,32	-	1,33	1,32
Slovačka		1,51	-	1,19	1,50
Finska		1,44	1,34	1,37	1,42
Švedska		1,32	1,20	1,31	1,29
UK		1,50	1,76	1,55	1,42
Island		1,43	1,73	1,24	1,24
Norveška		1,40	1,02	1,35	1,42
Švicarska		1,48	1,41	1,38	1,38
Albanija		1,06	-	1,34	1,10
Srbija		1,25	-	1,08	1,28

Izvor: Eurostat, izračuni autora.

Tablica 2.5

Omjer plaća muškaraca i žena prema obrazovanju u djelatnostima financija i osiguranja

Može se zaključiti da, ako se promatraju navedene djelatnosti, u gotovo svim zemljama i na gotovo svim razinama obrazovanja muškarci zarađuju više od žena, ali i da je ta razlika u nekim slučajevima velika, a u nekima mala.